

Juryrapport JRB prijs 2025

De Jan Ritzema Bos prijs is in het leven geroepen om waardering te geven aan promovendi die in staat zijn om onderzoek aan een gecompliceerd wetenschappelijk vraagstuk op een heldere manier uit te leggen aan niet-wetenschappers die zich hiervoor interesseren. Als jury mochten we drie genomineerden selecteren uit elf inzendingen. Ze varieerden qua onderwerp en liepen uiteen van fundamenteel tot meer praktijkgericht onderzoek. Dat maakte het lastig voor de jury om tot een keuze te komen, maar geeft wél een mooi beeld van ons brede vakgebied. De onderzoeksthema's geven tevens weer dat we met het onderzoek en de praktijk nog voor veel vraagstukken staan als het gaat om plantgezondheid. Alle reden dus om dit aan een breed publiek kenbaar te maken en dit onderzoek op een heldere manier te verwoorden. Op donderdag 20 november presenteerden de drie genomineerden (Evy de Nijs (Univ. Amsterdam), Linda Gouka (Univ. Leiden) en Abinaya Arunachalam (Univ. Groningen)) hun PhD onderzoek aan de aanwezigen van de najaarsbijeenkomst van de KNPV. De drie genomineerden werden beoordeeld op zes criteria:

- Helder verwoorden en uitleggen van het onderzoek
- Potentiële impact op de teeltpraktijk/toepasbaarheid
- Mogelijkheden voor opschaling
- Interdisciplinaire samenwerking
- Mate van innovatie en vernieuwing
- Maatschappelijke relevantie

Alle kandidaten scoorden hoog op deze criteria, maar Linda Gouka spande de kroon met haar presentatie **“Broodnodige gisten: de stille helden van tarwe”**. Zij is daarmee verkozen tot winnaar van de Jan Ritzema Bos prijs 2025.

Over de samenvatting van haar onderzoek:

Linda Gouka heeft met haar onderzoek een onderbelichte groep van organismen onderzocht die ingezet kunnen worden bij het beheersen van de gevreesde tarweziekte aarfusarium, welke wordt veroorzaakt door *Fusarium graminearum*. Gisten hebben een grote potentie, maar zijn nog niet of weinig bekend als bestrijders van plantenziekten.

In haar schriftelijke introductie nam ze de lezer mee bij het in de juiste context plaatsen van het onderzoek. Tarwe heeft een belangrijke bijdrage in het voeden van een groeiende wereldbevolking. Fusarium vormt daar zowel kwantitatief als kwalitatief (gifstoffen) een bedreiging voor. Omdat een sluitende aanpak ontbreekt, zijn nieuwe oplossingen 'broodnodig'. Vervolgens doorliep ze haar onderzoek van begin tot eind en beschreef ze welke stappen ze heeft gezet tot de veldproeven in de praktijk.

Over haar presentatie:

Met veel enthousiasme en lopend over het podium nam ze de aanwezigen duidelijk mee in deze zoektocht naar een juiste bestrijder van de gevreesde aarfusarium van tarwe, gebruikmakend van beeldmateriaal en infographics. De onderzoeksvragen waren helder geformuleerd en ook de resultaten wist ze goed inzichtelijk te maken. Van een collectie van 900 gisten, geïsoleerd van het 'vlagblad', van tarweplanten, kwamen er na selectie uiteindelijk twee in beeld voor verdere testen. Ze sloot af met de resultaten van veldproeven met deze twee geselecteerde gisten in de praktijk, waarin een duidelijke werking werd aangetoond. Omdat deze gisten al in de parfum- en de broodindustrie worden toegepast zijn er bovendien goede perspectieven voor een toelating.

Daardoor werd het een mooi afgerond verhaal waarin academische vragen werden beantwoord en resultaten ook konden worden getest onder veldomstandigheden. Hiermee liet zij zien dat fundamenteel onderzoek uiteindelijk ook kan leiden tot praktijkgerichte oplossingen.

Na haar presentatie beantwoordde Linda de vragen uit het publiek naar volle tevredenheid.

Hiermee is Linda Gouka een waardige winnaar van deze belangrijke KNPV-prijs.

Jury JRB prijs 2025:

- Gert Kema, em. hoogleraar fytopathologie
- Egbert Jonkheer, agrarisch journalist met focus op duurzame teelt
- Kiki Kots, runner up JRB prijs 2023
- Peter Bonants, secretaris KNPV